

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Natuur
en Visserij

Auteur

TER BESLISSING

Datum

8 oktober 2024

Kenmerk

DGNV / 87802457

nota

Nederlandse positie t.a.v. Commissievoorstel voor
uitstel ontbossingsverordening

Kopie aan

Bijlage(n)

1

Parafenroute

Mede namens/met akkoord van Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp

Aanleiding

Op woensdag 2 oktober 2024 heeft de Europese Commissie (hierna: Commissie) een voorstel gepubliceerd om de datum waarop de EU-ontbossingsverordening van toepassing wordt met 12 maanden uit te stellen.

Het voorstel staat op woensdag 16 oktober op de agenda van Coreper (Comité van Permanente Vertegenwoordigers aan de EU) om te zien of een gekwalificeerde meerderheid kan worden bereikt. Voor het mandaat van de Nederlandse vertegenwoordiging is het noodzakelijk de Kamer voordien te informeren over de Nederlandse positie. Bijgevoegd vindt u daarvoor de Kamerbrief.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de Kamerbrief te ondertekenen en in te dienen bij de Tweede Kamer.

Kernpunten

Het doel van de EU-ontbossingsverordening is om ontbossing en bosdegradatie als gevolg van EU-consumptie en -productie te voorkomen. Centraal in de verordening staat het verbod op het op de markt brengen of exporteren van goederen die onder de reikwijdte van de verordening vallen en niet vrij zijn van ontbossing of bosdegradatie, of die niet legaal zijn geproduceerd. De productie van deze goederen (rundvee, palmolie, soja, cacao, koffie, rubber en hout) en daaruit vervaardigde producten (zoals leer, chocolade en meubels) die zijn opgenomen in de verordening vormt de voornaamste oorzaak van mondiale ontbossing en bosdegradatie.

Het advies, zoals verwoord in bijgevoegde Kamerbrief, is om wel in te stemmen met het voorstel tot uitstel. De voornaamste argumenten (onder meer, zie Toelichting) zijn de wens voor uniforme Europese implementatie en de verwachting dat nu geen blokkerende minderheid kan worden bereikt. Zoals in de toelichting opgenomen, zijn er ook enkele nadelen van verder uitstel, met name voor veel Nederlandse bedrijven die hard hebben geïnvesteerd om tijdig aan de verordening te voldoen. Dit zal door Nederland worden benadrukt in het Coreper.

Toelichting

Argumenten meewegend in het advies

De redenen dat Nederland liever niet akkoord was gegaan met uitstel zijn:

- Veel bedrijven hebben geïnvesteerd om tijdig aan de verordening te voldoen. Zij worden door uitstel benadeeld;
- Plotseling uitstel van het voorstel doet afbreuk aan de rechtszekerheid van particulieren en bedrijven, die op een voorspelbare overheid willen kunnen rekenen;
- Nederland had tijdens de onderhandelingen ingezet op een ambitieuze implementatietermijn. Voor de Nederlandse handhaving was uitstel niet nodig geweest, aangezien de benodigde aanpassingen aan de Omgevingswet al zijn gemaakt en de NVWA en de Douane zich hadden voorbereid op tijdige handhaving;
- Een jaar langer wordt de import toegestaan van producten die ontbossing hebben veroorzaakt.

De redenen die meewegen om toch akkoord te gaan met uitstel zijn:

- Door vertraging van de Commissie in het beschikbaar stellen van essentiële informatie, waardoor niet in alle gevallen duidelijk was wanneer wel of niet aan de wet werd voldaan, kwamen naleving door bedrijven en handhaving door autoriteiten in het geding;
- In meerdere EU-lidstaten zijn voorbereidingen nog niet op schema om tijdig te kunnen handhaven. Daarmee zouden handelsstromen naar de EU slechts verplaatsen van de landen die al wel handhaven, naar de landen die dat nog niet doen;
- Het voorstel komt tegemoet aan de zorgen die leven bij met name kleinere bedrijven, kleinschalige boeren en overheden buiten de EU. De verordening heeft zeer veel kritiek gekregen van derde landen. Het uitstel biedt ruimte voor dialoog en voor betere ondersteuning van kleine producenten en het mkb.
- Naast Nederland hebben alleen Spanje en Denemarken zich eerder uitgesproken voor het vasthouden aan de oorspronkelijke datum. Er is dus naar verwachting geen sprake van een blokkerende minderheid en Nederland is daarmee in feite genoodzaakt de uitkomst van uitstel te accepteren. Met het oog op een goede relatie met de Commissie ook inzake andere dossiers dan de ontbossingsverordening kan het daarom verstandig zijn nu in te stemmen met het uitstel.

Eerdere inzet voor tijdige implementatie

Vanuit LVVN en BHO is eerder ingezet op verzoeken aan de Commissie om het tijdig beschikbaar maken van nodige informatie en IT-systemen. Dit heeft helaas niet tot eerdere publicatie geleid. Daarnaast werd voorbereid op mogelijke scenario's: vasthouden aan de eerder vastgelegde toepassingsdatum, formele wijziging van de toepassingsdatum, of een "coulanceperiode" van andere juridische vorm. Echter heeft de Europese Commissie het initiatiefrecht op voorstellen en heeft besloten tot een voorstel voor uitstel.

Alternatieve opties

Alternatieve opties voor steunen van het voorstel zijn geen reële of wenselijke opties:

- Indien Nederland het voorstel voor uitstel niet steunt, is er waarschijnlijk nog geen sprake van een blokkerende minderheid en wordt het voorstel alsnog aangenomen en is het resultaat hetzelfde;
- Indien (andere) Lidstaten pogen wijzigingen aan het wetsvoorstel voor uitstel te maken, bijv. om andere onderdelen van de ontbossingsverordening ook te wijzigen, kost dit mogelijk te veel tijd om vóór 30 december te voltooien omdat hierover onderhandeld moet worden, of trekt de Commissie het voorstel in;
- Indien het voorstel voor uitstel niet wordt aangenomen blijft de oorspronkelijke datum voor toepassing van kracht, 30 december 2024. Dit wordt gezien de late publicatie van essentiële informatie door de Commissie niet langer als wenselijk gezien.